

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-78>

УДК 657

ОБЛІК ПЛАТЕЖІВ ЗА СТРАХОВИМИ ВІДШКОДУВАННЯМИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

ACCOUNTING FOR INSURANCE CLAIMS PAYMENTS IN FINANCIAL STATEMENTS

Шепель Тетяна Павлівнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9006-7361>**Ніколаєва Віра Костянтинівна**студентка,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-6555-2699>**Shepel Tetiana, Nikolaieva Vira**

Lviv Polytechnic National University

Облік виплат за страховими відшкодуваннями має вагоме значення для того, щоб підприємства вели зоручу та відповідну фінансову звітність. Ці операції мають значний вплив на фінансовий стан господарюючого суб'єкта, впливаючи як на баланс, так і на звіти про фінансові результати. Прозорість фінансової звітності має першочергове значення, і це поширюється на розкриття інформації про страхові виплати. Розуміння нюансів реєстрації виплат за страховими відшкодуваннями гарантує, що підприємство дотримується нормативних стандартів і надає зацікавленим сторонам чітку картину свого фінансового стану. Окреслені методологічні та практичні проблеми обліку правовідносин підприємств пов'язаних із страхуванням їх майна, переривання (зупинка) діяльності і відповідальності та визначені пріоритетні напрями його удосконалення. Висвітлено обліковий процес трьох поширених типів страхових відшкодувань: майнові збитки, переривання діяльності та претензії щодо відповідальності. Проаналізовано неправомірне включення страхових платежів та застрахованих збитків до складу витрат.

Ключові слова: страхування, страхові відшкодування, облік страхових платежів, фінансова звітність, претензії, фінансовий стан, ризик.

Insurance in the life cycles of modern society is becoming increasingly important as a risk management tool. Insurance mechanisms guarantee stability, security and, to some extent, predictability for enterprises. Today, there are more and more challenges in accounting for insurance payments and insurance indemnities and their appropriate and proper reflection in financial reporting. Close business cooperation between the insurer and the insured is ensured by the transparency of insurance calculations, preparation and submission of financial reporting. Settlement of disputed accounting issues eliminates the possibility of errors in reporting. Accounting for insurance indemnities is important, but enterprises often make typical errors that can distort financial reporting. Understanding the tax consequences of insurance indemnities transactions is often a difficult task for the insured. The tax consequences of insurance transactions and their reimbursements generally depend on the nature, type, subtype of insurance and the specific circumstances associated with the loss (total, partial) or damage (total, partial, or liquidation itself). Payments for insurance reimbursements, compensation, deductibles that cover settlements or court decisions against the insured have their own (individual) set of tax rules and related requirements. The impartiality and transparency of financial reporting is of paramount importance. In general, this applies to the disclosure of information about insurance payments (reimbursements). Enterprises should provide true and correct data about these operations so that users of accounting information (counterparties, interested parties) have a full understanding of their financial position (profitability, loss). Insureds should highlight significant judgments or estimates made in determining the amount of insurance. This includes the basis for assessing the loss, damage (total, partial) and any assumptions used in calculations for compensation for losses. The article analyzes problematic practical aspects of accounting for legal relations of enterprises related to insurance of their property, interruption (suspension) of activity and liability between third parties in case of losses. Priority areas of accounting for compensation payments and their reflection in

financial reporting and its improvement are determined. The accounting process of three common types of insurance compensation is highlighted: property damage, interruption of activity and liability to third parties.

Keywords: insurance, insurance claims, accounting of insurance payments, financial reporting, claims, financial condition, risk.

Постановка проблеми. У господарюючих суб'єктів котрі мають ділові відносини із страховими компаніями часто виникають питання щодо обліку платежів за страхуванням, за страховими відшкодуваннями. Співпрацюючи із страховиками, укладаючи договори (угоди), страхові акти (аварійні сертифікати) підприємства-страхувальники стикаються із низкою питань щодо ведення обліку платежів за страховими відшкодуваннями. Виплата страховою компанією відшкодування, свідчить про настання (виникнення) певних несприятливих дій, подій, форс-мажорних обставин. І тут мають місце виникнення питань правильного відображення таких операцій в обліку для подальшого складання та подання правдивої і неупередженої інформації у фінансовій звітності підприємства.

Алгоритми проведення процесу страхування і страхового відшкодування мають чітко відповідати обліку правовідносин страхувальника (клієнта страхової компанії) і страховика (страхова компанія). Сума страхового відшкодування, а саме: визначення причини настання страхової дії, події, випадку та розмір завданих збитків – визначається компетентним страховиком (аварійним комісаром) у страховому акті (аварійному сертифікаті) згідно з умовами договору страхування, страхового полісу (на підставі заяви страхувальника).

Сьогодення розвитку правовідносин між страхувальниками та страховиками, диктує нам нові виклики щодо ефективності співпраці і набуває особливої актуальності. Відсутність чіткого процесу обліку із страхуванням, виплат за страховими відшкодуваннями та відображення їх у податковій, фінансовій звітності, нормативно-правова регламентація регулювання, ускладнюють процес контролю за виконанням таких зобов'язань. Відтак, постає необхідність удосконалення механізмів обліку та контролю таких операцій, що сприятиме мінімізації фінансових ризиків і підвищенню ефективності діяльності підприємств-страхувальників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням процесу страхування, його змісту, ролі і значення, а також обліку, аналізу і контролю платежів за страхуванням,

розглядали такі науковці як: Л. А. Беляєва, Ю. С. Пеняк [2], З. В. Крупка, Н. В. Задорожний [4], Ф. Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська [8], І. Б. Садовська [11], В. Д. Базилевич, Н. А. Букало [12] та інші.

Формулювання цілей статті. На основі результатів проведеного дослідження запропонувати практичні рекомендації щодо організації обліку платежів за страховими відшкодуваннями та їх відображення у фінансовій звітності підприємства-страхувальника.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інструментом управління ризиками та гарантом захищеності підприємств набуває – страхування, та у вирії життя сучасного суспільства, набуває все більшого значення. Вагомим інструментом в економічному механізмі виробництва – виступає страхування. Доказовість і доцільність використання страхування у різних сферах діяльності підприємства, слугує – захистом діяльності страхувальників. Страхування від непередбачуваних ризиків, негативних процесів, явищ, збереження майна – забезпечують фінансову стійкість виробництва.

Підприємства-страхувальники можуть мати страхове покриття збитків, спричинених конкретною зовнішньою подією, наприклад, для перерви в бізнесі або претензій третіх сторін, включаючи штрафи за невиконання, несвоєчасну доставку або скасування в результаті стихійного лиха, геополітичної події або пандемії [1]. У багатьох випадках ключовим питанням є те, коли доцільно визнавати очікувані доходи від страхового відшкодування. Щоб визначити це, підприємства повинні враховувати характер і час настання страхового випадку. Пряма взаємодія страховика та страхувальника – основа страхових відносин господарюючих суб'єктів.

Клієнти страхової компанії – це страхувальники (юридичні особи та громадяни, котрі уклали із страховиками (страхова компанія) договори (страхові поліси) щодо страхування свого приватного інтересу, інтересу третіх осіб, сплачуючи страхові премії і мають повне право на утримання компенсаційних виплат при настанні страхових випадків [2].

Страхова компанія – це страховики (юридичні особи, акціонерні, командитні товари-

ства (повні), товариства з додатковою відповідальністю, із відповідними у встановленому порядку дозволами, ліцензіями на провадження страхової діяльності [2]. Зауважимо, страховики (страхові компанії) це суб'єкти фінансового ринку, котрі здійснюють страхові операції (страхові тарифи, страхові оцінки, страхові вартості) і ведуть повний і неупереджений їх контроль.

Дослідженням встановлено, до класифікації страхування входять системи (процеси) із повним поділом ознак страхування на різноманітні сфери: види і підвиди, галузі і підгалузі, діяльності. Класифікаційні ознаки є частиною попередньої класифікації котрі розглядаються через призму систем і страхових процесів. Саме класифікаційні ознаки страхування дають нам розуміння дослідження процесу страхування, його внутрішньої та зовнішньої структури, впровадження наукових підходів до правовідносин страхування і прийняття відповідних рішень. Щодо особливостей проведення страхових операцій то доцільно їх розглядати – за видами. Зауважимо, у наукових джерелах існує безліч підходів і напрямів до класифікації «страхування» (рис. 1).

Дослідження страхової діяльності, її класифікаційних видів, дає можливість виокремити істотні показники – для галузей, класифікаційні ознаки – для характеристик. Розкриття економічної сутності страхування, методів класифікації (видів, підвидів, галузей, діяльності) виокремлення специфічних об'єктів обліку, що притаманні для страхової діяльності є вірною запорукою складання фінансової звітності. Формування управлінської звітності є результатом облікового процесу у господарюючих суб'єктів (страхувальників та страховиків).

Коли підприємство отримує виплату за страховим відшкодуванням, вона має бути відповідно зафіксована, щоб гарантувати, що фінансові звіти відображають справжній характер операції. Здійснення операцій із страхування та перестрахування на первинному етапі облікового процесу реєструється завдяки договорам страхування та перестрахування, страхового полісу. Перший крок – передбачає визнання факту отримання коштів від страхової компанії. Зазвичай, це записується як дебет готівки або банківського рахунку, що означає збільшення активів підприємства (отримання сум страхового відшкодування: Дт 301, 311 – Кт 375) робиться кредитний запис на рахунок дебіторської заборгованості за відшкодуванням завданих

збитків, який був раніше створений під час подання претензії [3].

Наступний крок – вплив на звіт про фінансові результати. Виплати за страховими відшкодуваннями часто компенсують збитки і їх потрібно порівняти з понесеними витратами. Наприклад, якщо підприємство отримує плату за пошкоджені запаси, слід зафіксувати відповідні витрати на втрату запасів. Це гарантує точне відображення фінансового впливу події, зберігаючи цілісність фінансової звітності.

Також важливо враховувати будь-які потенційні розбіжності між заявленою сумою на страхове відшкодування та отриманим самим платежем. Іноді страхові компанії можуть не покрити повну суму вимоги, що призводить до втрат [4]. Ця різниця повинна бути записана як витрати, гарантуючи, що фінансові записи точно відображають фінансовий стан підприємства. Крім того, будь-яку оплату, отриману понад заявлену суму щодо відшкодування, слід розглядати як інший дохід, що відображає неочікуваний прибуток.

Страхові відшкодування можуть мати певні відмінності, кожна з яких має різні облікові процедури. Розуміння цих відмінностей є важливим для правдивої фінансової звітності. Розглянемо обліковий процес трьох поширених типів страхових відшкодувань: страхування майна, переривання діяльності (зупинки) та претензії щодо відповідальності.

Позови про відшкодування майнової шкоди виникають, коли фізичні активи підприємства, такі як будівлі, споруди, обладнання, автотранспорт або інвентар, пошкоджені або знищені. Під час реєстрації цих претензій початковим кроком є оцінка масштабу пошкодження та оцінка витрат на ремонт або їх заміну [5]. Підприємство-страхувальник має зареєструвати страхову заборгованість (дебіторську, за відшкодуванням завданих збитків) на очікувану суму претензії. Отримавши платіж, страхувальник дебетує грошовий рахунок і кредитує рахунок розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Якщо страхові надходження перевищують балансову вартість пошкодженого активу, перевищення реєструється як прибуток. І навпаки, якщо надходження менші за балансову вартість, недостача визнається – збитком. Такий підхід забезпечує точне відображення у фінансовій звітності економічного впливу пошкодження майна підприємства.

Страхове відшкодування щодо перерви в діяльності господарюючого суб'єкта, компенсують втрачений прибуток і додаткові



Рис. 1. Класифікація видів страхування

Джерело складено авторами

витрати, понесені через форс-мажорні обставини у роботі. Ці відшкодування є особливо складними, оскільки вимагають детального аналізу фінансових показників підприємства до та після перерви. Реєструючи ці претензії, підприємство-страхувальник має спочатку оцінити втрачений дохід і додаткові витрати, створивши заборгованість дебіторську за завданими збитками на очікувану суму претензії. Отримавши платіж, підприємство дебетує грошовий рахунок і кредитує рахунок дебіторської заборгованості за збитками. Згодом, отримане відшкодування порівнюється з втраченим доходом і додатковими витратами у фінансовій звітності. Цей процес забезпечує точне фіксування фінансового впливу перерви в бізнесі, бізнес-процесах, надаючи повну і чітку картину про фінансовий стан підприємства-страхувальника впродовж форс-мажорних обставин.

Страховання про відповідальність виникають, коли підприємство несе відповідальність за збитки чи травми третім особам. Відшкодування такого роду, можуть призвести до значних фінансових зобов'язань, що робить облік необхідним. Коли подано претензію про зобов'язання, страхувальник має оцінити потенційну суму погашення та записати зобов'язання на баланс. Це здійснюється шляхом дебетування рахунку витрат і кредитування рахунку зобов'язань. Після розрахунку підприємство дебетує рахунок зобов'язань і кредитує грошовий рахунок для здійсненого платежу. Якщо страхова компанія (страховик) покриває претензію, підприємство-страхувальник реєструє дебіторську заборгованість за збитками для очікуваного відшкодування. Після отримання платежу грошовий рахунок списується, а дебіторська заборгованість кредитується. Цей метод гарантує, що фінансові звіти відображають справжню вартість відповідальності та відповідне страхове відшкодування [6].

Розуміння податкових наслідків страхових виплат може бути складним завданням для підприємства. Податковий режим цих платежів залежить від характеру страхування та конкретних обставин, пов'язаних із втратою або пошкодженням, ліквідацією. Як правило, страхові виплати не вважаються оподатковуваним доходом, якщо вони лише відшкодовують підприємству понесені збитки. Однак існують нюанси, які можуть вплинути на податковий результат. Наприклад, коли підприємство отримує плату за пошкодження майна, податкові наслідки залежать від того, чи пере-

вищує платіж скориговану вартість пошкодженого майна. Якщо страхові надходження перевищують скориговану вартість майна, сума перевищення може обкладатися податком на прибуток. Цей сценарій часто виникає, наприклад, коли вартість нерухомості зросла з моменту її придбання. І навпаки, якщо страховий платіж менший за скориговану, підприємство може вимагати вирахування збитків, зменшуючи свій оподатковуваний дохід [7].

Страхові виплати на випадок переривання діяльності господарюючого суб'єкта, котрі компенсують втрачений прибуток і додаткові витрати, також мають особливі податкові наслідки. Ці виплати, як правило, підлягають оподаткуванню, оскільки вони замінюють дохід, який був би отриманий за звичайної господарської діяльності. Тому підприємство-страхувальник має включати ці виплати до свого валового доходу для цілей оподаткування. Однак, будь-які додаткові витрати, котрі покриваються страхуванням, наприклад, такі як витрати на тимчасовий переїзд, часто можна вирахувати, компенсуючи певною мірою оподатковуваний дохід.

Виплати за страховими відшкодуваннями, які охоплюють урегулювання чи судові рішення проти суб'єкта господарювання, мають власний набір податкових правил. Якщо страховий платіж використовується для покриття бізнес-витрат, що підлягають вирахуванню, наприклад судових зборів або збитків, він зазвичай не оподатковується [8]. Однак, якщо виплата призводить до прибутку, наприклад, коли страхові надходження перевищують фактичну відповідальність, перевищення може вважатися оподатковуваним доходом. Цю різницю вкрай важливо розуміти підприємствам, щоб забезпечити точну податкову звітність і дотримання законодавства.

Прозорість фінансової звітності має першочергове значення, і це поширюється на розкриття інформації про страхові виплати. Підприємства повинні надавати детальну інформацію про ці транзакції, щоб зацікавлені сторони (контрагенти) мали повне розуміння їхнього фінансового стану. Це починається з чіткого визначення характеру причини та суми отриманих страхових виплат [9]. В обліку та у фінансових звітах має бути зазначено, чи стосуються виплати майнової шкоди, призупинення діяльності чи позовів про відповідальність, оскільки кожен тип має різні наслідки для фінансового стану господарюючого суб'єкта. Облік операцій за платежами із страховими відшкодуваннями відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Бухгалтерський облік операцій за платежами із страховими відшкодуваннями

Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
Укладання договору (страхового полісу) страхування об'єкта ОЗ			
Оплата страхових платежів на рік за договором, полісом страхування	Банківська виписка	39	311
Включено страхові платежі за квартал до складу витрат	Регістри бухгалтерського обліку, бухгалтерська довідка	91, 92, 93, 94	39
Формування ФР (звітний періоду)		791	91, 92, 93, 94
Облік отримання страхового відшкодування в разі ліквідації ОЗ			
Списано залишкову вартість основного засобу	Акт на списання автотранспортних засобів ОЗ-4	976	105
Списано знос основного засобу		121	105
Нараховано страхове відшкодування (виплати)	Договір, страховий поліс, страховий акт	375	746
Отримано страхове відшкодування	Банківська виписка	311	375
Віднесено на ФР збитки, отримані внаслідок страхового випадку	Регістри бухгалтерського обліку, бухгалтерська довідка	793	976
Віднесено на ФР дохід у розмірі страхового відшкодування		746	793
Облік отримання страхового відшкодування в разі часткової ліквідації ОЗ			
Списано залишкову вартість знищеної частини будівлі	Акт на списання основних засобів ОЗ-3	976	103
Списано амортизацію знищеної частини будівлі		131	103
Отримано страхове відшкодування	Банківська виписка		
Віднесено на ФР збитки, отримані внаслідок страхового випадку	Регістри бухгалтерського обліку, бухгалтерська довідка	793	976
Віднесено на ф дохід у розмірі СВ		746	793
Облік страхового відшкодування та ремонт автомобіля			
Нараховано суму страхового відшкодуванням	Акт, сертифікат страхового комісара	375	746
Сума СВ перерахована рах. СТО	Розрахунок	371	375
Доплату за ремонтні роботи	Банківська виписка	371	311
Відображено право на ПК	Податкова накладна	644/1, 644	644/2, 644/1
Отримано акт від СТО	Акт виконаних робіт	92	631
Відображено ПДВ	Податкова накладна	644/1	631
Залік заборгованостей	Бух. довідка	631	371
Сума ПЗ, нарахованого	Податкова накладна	643	641/ПДВ
Віднесено СВ на витрати	Бух. довідка	92	643
Нарахування і сплата страхового платежу страховику			
Перераховано страховий платіж страховику	Банківська виписка	655	311
Відображено суму страхового платежу у складі витрат	Регістри бухгалтерського обліку, бух. довідка	93 84	84 655
Списано ФР витрати страхування	Бух. довідка	791	93

Джерело сформовано авторами

Для належного ведення обліку страхових відшкодувань важливо документально підтвердити страховий випадок та розмір збитку, а також врахувати вимоги облікової політики підприємства та чинного законодавства щодо оподаткування таких операцій. Підприємствам-страхувальникам необхідно чітко розмежовувати облік страхових платежів і страхових відшкодувань. При обліку витрат, пов'язаних зі страховим випадком, слід враховувати умови страхового договору (франшиза, тощо) [10]. Варто зазначити, що облік може відрізнитись в залежності від того, хто проводить операцію, страхова компанія, чи підприємство, що отримало відшкодування (слід зберігати всі первинні документи, що підтверджують страхові операції).

Крім того, підприємства повинні розкривати будь-які важливі судження або оцінки, зроблені при визначенні суми страхування. Це включає в себе основу для оцінки збитку або пошкодження та будь-які припущення, використані при розрахунку дебіторської заборгованості. Така прозорість допомагає користувачам фінансової звітності оцінювати достовірність звітних даних і потенційний вплив будь-яких невизначеностей.

Іншим важливим аспектом розкриття інформації є час визнання страхових виплат. Страхувальник має чітко зазначити, коли було подано претензію, коли було отримано платіж і як ці події відображаються у фінансовій звітності. Ця інформація має важливе значення для розуміння періоду, в якому визнається фінансовий вплив претензії, ризику, гарантуючи, що фінансові звіти точно відображають результати діяльності підприємства протягом певного періоду часу [11].

Облік виплат за страховими відшкодуваннями має важливе значення, але підприємства часто допускають кілька типових помилок, котрі можуть спотворити фінансову звітність. Однією з поширених помилок є невідповідність страхових надходжень відповідним витратам або збиткам. Ця невідповідність може призвести до завищення або заниження доходу, вводячи в оману зацікавлених сторін щодо фінансових показників підприємства. Наприклад, якщо підприємство отримує плату за пошкоджені товарно-матеріальні цінності, але не фіксує відповідні збитки, фінансові звіти будуть неточно відображати вищі доходи.

Ще однією поширеною помилкою є неправильна класифікація страхових виплат. Госпо-

дарючі суб'єкти іноді записують ці виплати як дохід, а не як відшкодування збитків. Така неправильна класифікація може збільшити показники доходу підприємства, створюючи хибне враження про зростання. Для підтримки цілісності фінансової звітності надзвичайно важливо розрізняти звичайний «бізнес-дохід» і «страхове відшкодування». Крім того, господарючі суб'єкти можуть не помічати необхідності коригувати балансову вартість пошкоджених активів, що призводить до неточностей у оцінці активів у балансі підприємства [12].

Врегулювання спірних питань щодо обліку операцій за платежами із страховими відшкодуваннями, а саме: визначення розміру страхового відшкодування, відмова у виплаті страхового відшкодування, облік витрат пов'язаний із страховим випадком, нівелює можливість виникнення помилок у фінансовій, податковій звітності господарюючого суб'єкта.

Висновки. Підприємства-страхувальники задля захисту своєї діяльності від непередбачуваних обставин, негативних явищ, незворотних процесів, збереження майна та забезпечення фінансової стійкості виробництва, все частіше використовують страхові механізми. Правила та порядок обліку на страхування майна і страхових витрат доречно виокремити за видом майна та напрямків використання його підприємством. Слід розглядати страхування майна за категоріями: страхування майна орендованого – існування зобов'язання страхування такого майна покладеного на орендаря (договір оренди (лізингу)); та страхування майна державного чи комунального, отриманого в концесію (передачу); існування зобов'язання страхування такого майна договором концесії (передачі). Суми страхових внесків страхувальник відносить до складу витрат якщо застраховане майно (за категоріями) використовується для ведення господарської діяльності. При страхуванні майна страхувальник встановлює страхову суму в межах вартості майна за відповідними тарифами і відповідними цінами, що діють у часі укладання договорів (страхового полісу). Підприємство-страхувальник отримує страхове відшкодування – у разі настання страхового випадку коли застраховане майно страхувальника ліквідовано (частково ліквідовано). Отримання страхувальником страхового відшкодування – суму застрахованих збитків підприємство має включити до складу витрат підприємства.

Подальші дослідження організаційно-методичних аспектів обліку страхових платежів та страхового відшкодування, вдосконалення їх документального оформлення, сприятиме підвищенню оперативності надхо-

дження інформації між страховою компанією (страховиком) і підприємством-страхувальником що в свою чергу підвищить якість складання фінансової звітності господарюючих суб'єктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. Дата оновлення 29.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.02.2025).
2. Пеняк Ю. С., Беляєва Л. А., Абрамова О. С. Інформаційне забезпечення суб'єкта господарювання в сучасній системі управління конкурентоспроможністю. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: зб. наук. пр. Київ: ФІНТЕХАЛЬЯНС, 2019. Вип. 29. С. 197–203.
3. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2658-III. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 25.02.2025).
4. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. Дата оновлення 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 25.02.2025).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 25.02.2025).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. Дата оновлення 08.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення 25.02.2025).
8. Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Івахненко С. В. та ін. Бухгалтерський словник; за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир, 2001. С. 224.
9. «Про страхування»: Закон України №85/96-ВР від 07.03.96 р. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 25.02.2025).
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. Дата оновлення 03.09.2024. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 25.02.2025).
11. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 534 с.
12. Букало Н. А. Витрати підприємства як об'єкт управлінського обліку. Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. 2017. Том 22. Вип. 1. С. 166–169.

REFERENCES:

1. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02 hrudnia 2010 r. №2755-VI [Tax Code of Ukraine]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page> (accessed February 25, 2025).
2. Penyak Y. S., Byelyayeva L. A. & Abramova O. S. (2019). Informatsiyne zabezpechennya sub'yekta hospodaryuvannya v suchasniy systemi upravlinnya konkurentospromozhnistyu. [Information provision of the business entity in the modern system of competitiveness management]. *Finansovo-kredytna diyalnist: problem teoriyi i praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Issue. 29, 197–203. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i29.172303> (in Ukrainian).
3. Pro otsinku maina, mainovykh prav ta profesiinu otsinochnu diialnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 12 lypnia 2001 r. № 2658-III [On valuation of property, property rights and professional valuation activities in Ukraine: Law of Ukraine of July 12, 2001 № 2658-III]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (accessed February 25, 2025).
4. Krupka, Ja.D., Zadorozhnyj, Z.V., Gudz, N.V. et al. (2018), Buhgalterskyj oblik, pidruchnyk [Accounting manual]. TNEU, Ternopil, 460 p. (in Ukrainian).
5. Natsionalne polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 9 «Zapasy»: № 246 vid 20.10.1999 r. [National Accounting Regulation (Standard) 9 «Inventories»]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Data onovlennia 01.01.2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (accessed February 25, 2025).

6. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku «Osnovni zasoby»: № 92 vid 27.04.2000 r. [National Accounting Regulation (Standard) 7 «Fixed assets»]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Data onovlennia 01.01.2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (accessed February 25, 2025).
7. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku «Vytraty»: № 92 vid 27.04.2000 r. [National Accounting Regulation (Standard) 16 «Expenses»]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Data onovlennia 01.01.2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (accessed February 25, 2025).
8. Butynets F. F., Vyhovska N. H., Ivakhnenkov S. V. (2001). Bukhhalterskyi slovnyk [Accounting dictionary]. – Zhytomyr, 224 p. (in Ukrainian)
9. «Pro strakhuvannia»: Zakon Ukrainy № 85/96-VR vid 07.03.96 r. Data onovlennia 01.01.2025 [On Insurance: Law of Ukraine] Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (accessed February 25, 2025).
10. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy № 996-XIV vid 16.07.1999 r. [About accounting and financial reporting in Ukraine]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed February 25, 2025).
11. Sadovska I. B. (2015). Bukhhalterskyi oblik [Accounting]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 534 p. (in Ukrainian).
12. Bukalo, N. A. (2017), «Business expenditure as an object of management accounting», *Visnyk ONU im. I. I. Mechnykova*, Vol. 22, Iss. 1, pp. 166–169. (in Ukrainian).